

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: Chelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NO. 254. — STEV. 254.

NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 28, 1932. — PETEK, 28. OKTOBRA 1932

TELEFON: Chelsea 3-3878

VOLUME XL. — LETNIK XL.

SMITH OPORAZJA VOLILCE NA NJIHOVO DOLŽNOST

REPUBLIKANCI SI PRILAŠCAJO KREDIT ZA VSE, LE ZA DEPRESIJO NIKAKOR NOČEJO BITI ODGOVORNI

Bivši newyorski govor je zavzel v Novi Angliji za izvolitev Roosevelta in Garnerja ter je odločno obsojal Hooverja in njegovo administracijo. — Priznal je, da ni bil zadovoljen z demokratisko narodno konvencijo v Chicagu. — Odmevi njegovega govora v Newarku.

BOSTON, Mass., 27. oktobra. — Danes je prišel v Novo Anglijo bivši newyorski govor Alfred E. Smith, da pozove svoje prijatelje in pristaše, naj glasujejo za Rooseveltom in Garnerjem. Dasi mu je zdravnik odločno prepovedal, imeti na dan več kot en govor, bo danes dvakrat govoril in sicer v Massachusetts in Rhode Island, torej v državah, ki sta mu dali leta 1928 svoje elektoralne glasove.

Smith je proslavljal demokratsko platformo, ki je kratka in slehernemu razumljiva.

Pozival je volilce, naj se udeleže volitev, kajti neudeležba pri volitvah je kršenje principov demokratske stranke.

V arenih je govoril pred 15,000 poslušalcem ter dejal, da je prišel v Novo Anglijo zato, da prosi državljane, naj brezpogojno podpirajo demokratskega kandidata Franklina D. Roosevelteta.

Smith se je pojabil na govorniškem odu medtem ko je govoril govor Joseph B. Ely, ki je predlagal na demokratični konvenciji v Chicagi Smitha za kandidata. Smith je posebno navdušil poslušalce z ugotovilom, da republikanci očitajo demokratični zbornici, da je prekrizala Hooverju načrte.

Zakaj pa ni držal predsednik republikancev na vajetih? — je vyzkliknil govornik. — Zakaj ni storil tako kot je storil govor newyorske države Franklin D. Roosevelt, ki je navzlic odporedoval sovražnemu zakonodaji tako uspešno izvedel svoj reformni program, da je postal nanj pozorna vsa dežela in da je bil na narodni konvenciji svoje stranke imenovan za predsedniškega kandidata?

Ko se je ploskanje poleglo, je nadaljeval: In kako je z vašim govorjem, ki je navzlic sovražni mu zakonodaji toliko dosegel? Zakaj se ni Hoover po njima ravnal?

Z zasmehljivim glasom je opozoril poslušalce na dejstvo, da je Hoover dve leti oznanjal, da je depresije konec in da je vladu kos položaju. Naenkrat je pa predsednik izpremenil barvo ter začel trditi, da se je Amerika vsled slabega inozemskega vplivaše globlje pogreznila v depresijo. Značilno je, da si prilaščajo republikanci kredit za vse, edinole za depresijo nočejo prevzeti nobene odgovornosti.

Privočil si je tudi republikanskega senatorja Moseesa, ki se je zelo jezik, ker niso demokratje v Chicagu Smitha nominirali.

Odkritosrčno vam povem, da tudi jaz nisem bil z demokratično konvencijo prav posebno zadovoljen. Senatorju Moseusu pa moram povedati, da bomo mi v naši stranki sami opravili s temi zadevami.

Smith je omenil tudi komentarje, ki jih je povzročil njegov govor v Newarku. Dejal je, da je hotel dokazati pri oni priliki dve stvari: prvič, da republikanci v zadevi prohibicije niso pošteni, in drugič, da so ga republikanci leta 1928 napadali zaradi svojega verskega prepričanja.

Svoj govor je zaključil z besedami: — Zatrdo sem prepričan, da je rešitev dežele iz težke krize odvisna od izvolitve Roosevelteta in Garnerja.

Ko so Smitha vprašali, kaj misli o republikanskih komentarjih njegovega newarskega govora, je enostavno odvrnil: — Zaboden prasič zavili, — ter dostavil, da je vedel, da bodo skušali razmrcvariti njegova izvajanja.

Nezaposleni vztrajajo pri svojih zahtevah

AMERIKA HOČE OMEJITI UVOD

Vlada namerava postaviti še večjo carino na tuje blago. — Hoče ščititi delavce in industrijo.

Washington, D. C., 28. okt. — Vlada namerava postaviti visoko carino na cenenou blago iz inozemstva.

V predsedniški kampanji hoče vlada s povišanjem carine odgovoriti na kritiziranje demokratične stranke sedanja carine. Vlado hoče ščititi delavce in industrijo in pred uvozom tuje blaga.

Trgovski tajnik Roy D. Chapin je obljubil vso svojo podporo in rekel, da bo porabil vso svojo oblast v to, da varuje domačo industrijo in domače delavstvo.

Carinski komisar F. X. A. Eble je rekel, da bo njegov urad deloval na to, da se prepreči dovoz gumijevih čevljev iz Čehoslovaške. V zvezi s tem bo v velikem obsegu omejen dovoz raznih drugih predmetov iz tujih držav.

Pod sedanjem postavo ima zakladniški urad popolno pravico povišati carino na razne predmete, kadar je razvidno, da je trgovina napolnjen. Zakladniški departement je mnenja, da je treba varovati domačo industrijo ravno v sedanjem času, ker je tuje blago vsed padle valute zelo poceni.

Vsled nizke cene tuje denarja preti ameriškim industrijskim predmetom iz tujih držav.

Paragvajska vlada je bila že pripravljena povišati carine se za mir. Včeraj je tudi Bolivija spremila povabilo in je o tej svoji odlitvi obvestila nevralne države. V komisiji nevralnih držav so zastopane Združene države, Kuba, Colombia, Mehika in Urugvaj.

Asuncion, Paragvaj, 27. oktobra. — List "El Orden" naznana zavjetje trdnjave Samakay in Choco okraju. Vojno ministrstvo poročila še ni potrdilo.

Paragvajci so ujeli 200 Bolivijscev, ki so bežali iz trdnjave Arece, katero mesto so Paragvajci zavzeli prejšnji teden.

La Paz, Bolivija, 27. oktobra. — Novi republikanski kabinet je sklenil, da povabi nemškega generala Hansa Kundta, da se vrne v Bolivijo, in prevzame poveljstvo nad bolivijsko armado v Choco okraju. General Kundt je bil enajst let poveljnik bolivijske vojske, toda je bil pregnan, ko je bil strmoglavljen predsednik Hernando Siles leta 1930.

Na zakladniški departement so se obrnili za pomoč izdelovalci jeklenih predmetov, preprog, električnih svetilk, cementa, mangano-vrude, vžigalne, gumijevih čevljev in porecelana.

Carinski urad sedaj preiskuje dovoz tuje blaga in pripravlja v soglasju s postavo poročilo na predsednika, ki bo odločil v posameznih slučajih glede carine.

PASTOR JE
KRIV SMRTI
SVOJE ŽENE

Muskogoe, Okla., 26. oktobra.

Porota je razsodila, da je Rev. S.

A. Berrie, 52 let star presbiterijanski pastor kriv umora svoje žene, Mrs. Fannie Berrie. Porotnik so se posvetovali skor 24 ur. Vsled zaključka porotnikov bo pastor obojen na dosmrtno ječo.

Njegova sedanja, 19 let starca žena Ida Bev-Bright je bila bojprej učiteljica v nedeljski šoli, je pričela jeklati, ko je slišala razsodbo.

Tekom obravnave, v kateri je bila sedanja Mrs. Berrie označena kot vzrok za umor pastorsevje.

Že stanovitno bila na strani svojega moža, in zatrjevala njegovo nedolžnost.

Pastor Berrie je pri cerkvenem opravilu obhajal svojo ženo z zastavljenim hostijo in žena je umrla 21. marca.

Berrie se je nato 17. maja po-

ročil z Ido Bright. Še pred smrto-

jo svoje žene je pastor Berrie pi-

sal več ljubezenskih pisem Idi

Bright in pri obravnavi so bila ta

pisma zelo obremenilna proti pa-

storju.

Berrie se je nato 17. maja po-

ročil z Ido Bright. Še pred smrto-

jo svoje žene je pastor Berrie pi-

sal več ljubezenskih pisem Idi

Bright in pri obravnavi so bila ta

pisma zelo obremenilna proti pa-

storju.

Berrie se je nato 17. maja po-

ročil z Ido Bright. Še pred smrto-

jo svoje žene je pastor Berrie pi-

sal več ljubezenskih pisem Idi

Bright in pri obravnavi so bila ta

pisma zelo obremenilna proti pa-

storju.

Berrie se je nato 17. maja po-

ročil z Ido Bright. Še pred smrto-

jo svoje žene je pastor Berrie pi-

sal več ljubezenskih pisem Idi

Bright in pri obravnavi so bila ta

pisma zelo obremenilna proti pa-

storju.

Berrie se je nato 17. maja po-

ročil z Ido Bright. Še pred smrto-

jo svoje žene je pastor Berrie pi-

sal več ljubezenskih pisem Idi

Bright in pri obravnavi so bila ta

pisma zelo obremenilna proti pa-

storju.

Berrie se je nato 17. maja po-

ročil z Ido Bright. Še pred smrto-

jo svoje žene je pastor Berrie pi-

sal več ljubezenskih pisem Idi

Bright in pri obravnavi so bila ta

pisma zelo obremenilna proti pa-

storju.

Berrie se je nato 17. maja po-

ročil z Ido Bright. Še pred smrto-

jo svoje žene je pastor Berrie pi-

sal več ljubezenskih pisem Idi

Bright in pri obravnavi so bila ta

pisma zelo obremenilna proti pa-

storju.

Berrie se je nato 17. maja po-

ročil z Ido Bright. Še pred smrto-

jo svoje žene je pastor Berrie pi-

sal več ljubezenskih pisem Idi

Bright in pri obravnavi so bila ta

pisma zelo obremenilna proti pa-

storju.

Berrie se je nato 17. maja po-

ročil z Ido Bright. Še pred smrto-

jo svoje žene je pastor Berrie pi-

sal več ljubezenskih pisem Idi

Bright in pri obravnavi so bila ta

pisma zelo obremenilna proti pa-

storju.

Berrie se je nato 17. maja po-

ročil z Ido Bright. Še pred smrto-

jo svoje žene je pastor Berrie pi-

sal več ljubezenskih pisem Idi

Bright in pri obravnavi so bila ta

pisma zelo obremenilna proti pa-

storju.

Berrie se je nato 17. maja po-

ročil z Ido Bright. Še pred smrto-

jo svoje žene je pastor Berrie pi-

sal več ljube

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President L. Benedik, Treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
125 W. 12th Street, New York City, N. Y.
"GLAS NARODA"
(Voices of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto večja na Ameriko in	Za New York za celo leto	\$7.00
Kanado	\$6.00 Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	\$3.00 Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za štiri leta	\$1.50 Za pol leta	\$3.50
Subscription Yearly \$6.00		

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemni nedelj in praznikov. Dospel brez podpisu in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj je blagoviti po Money Order. Pri spremembah kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejme bivališče naznam, da hitreje najdemo naslovnika:

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CINCLES 2-3278

PRED ODLOČILNO BITKO

Medtem ko si obe veliki politični stranki na vse mogoče načine prizadevata dobiti zase čimveč glasov, se vedno bolj približuje čas odločilne bitke. Še par dni, pa bomo videli, za koga se je odločila večina naroda.

Pravijo, da večina vlada. Pa poglejmo, če je to res.

Ali je res večina ameriškega naroda hotela, da so mu bile vsiljene take postave kot je naprimjer prohibicijnska postava?

Ali je bilo po volji večine naroda, da je bil v času najhujše depresije uveljavljen visok tarif, s čimer se je za dolgo vrsto let zavleklo izboljšanje svetovne trgovine?

Pojavljajo se preroski, ki pravijo, da bo demokratski predsedniški kandidat Roosevelt izboljšanje v večjim številom glasov nego je bil pred štirimi leti republikanski kandidat Hoover.

V političnem oziru se položaj ni dosti izpremenil. Skoro tak je, kot je bil pred štirimi leti.

Republikancem zopet načeljuje Hoover. Demokratje so opustili bivšega newyorškega governerja Smitha, ki je znan po vsej deželi in pri mnogih tudi zelo priljubljen ter postavljal na njegovo mesto Roosevelta, ki je v političnem pogledu dosti manj znan.

Ne oziraje se na dejstvo, da je pred štirimi leti izgubil Smith zaradi svoje katoliške veroizpovedi dosti glasov, je bil vseeno dosti "močnejši" predsedniški kandidat kar je letos Roosevelt.

Nazvlic temu je pa v zadnjih štirih letih razpoloženje za demokrate naraslo. Ako bodo res zmagali, se ne bo to zgodilo iz osebnih oziroma čisto političnih razlogov.

Pri prihodnjih volitvah ne bo prišlo toliko vpoštov po politično prepričanje pretežne večine ameriškega naroda, kot pa prazni želodci milijonov in milijonov.

Nekateri listi so razpisali poskusna glasovanja. Najbolj značilen je uspeh, ki ga je imel teknik "Literary Digest". Do prejšnjega tedna mu je bilo vposlanih en milijon osemstotisoč glasovnic in sicer iz osemnajdesetih držav. Med njimi je osemnajst takih, ki se dosedaj niso še nikdar udeležile kakega poskusnega glasovanja. Med temi "novimi" jih je sedemnajst za Roosevelta in le ena, namreč Vermont, za Hooverja.

Roosevelt je zmagal v enointridesetih državah, Hoover pa le v sedmih.

Bivši republikanski trdnjavi California in Michigan sta glasovali za Roosevelt.

Kot kaže, se je narod res prebudil in zahteva izpremembo.

Večina volilev si bo mislila: — Pod demokrati ne more biti slabše kot je pod Hooverjem — in zato bodo oddali Rooseveltu svoje glasove.

DEJARNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO ZAHLIVO IN TOČNO NAKOR VAM POKAŽE NA STOPNI SEZNAM

V JUGOSLAVIJO	V ITALIJU
Din 200	\$ 3.50
Din 300	\$ 5.00
Din 400	\$ 6.75
Din 500	\$ 8.25
Din 1000	\$16.25
Din 5000	\$79.00
za kajanje večjih zneskov kot zvezajte nevedeno, dodajte v dinarih ali lira do določenih 50 centov.	Lir 100 \$ 5.70
	Lir 200 \$11.20
	Lir 300 \$16.40
	Lir 400 \$21.75
	Lir 500 \$26.75
	Lir 1000 \$52.50

REPLACILA V AMERIŠKIH DOLARIJAH	
za replacilo \$ 5.00 morate podati	\$ 5.70
" " 6.00 "	\$ 6.00
" " 7.00 "	\$ 7.00
" " 8.00 "	\$ 8.00
" " 9.00 "	\$ 9.00
" " 10.00 "	\$10.00
" " 11.00 "	\$11.00
" " 12.00 "	\$12.00
" " 13.00 "	\$13.00
" " 14.00 "	\$14.00
" " 15.00 "	\$15.00
" " 16.00 "	\$16.00
" " 17.00 "	\$17.00
" " 18.00 "	\$18.00
" " 19.00 "	\$19.00
" " 20.00 "	\$20.00
" " 21.00 "	\$21.00
" " 22.00 "	\$22.00
" " 23.00 "	\$23.00
" " 24.00 "	\$24.00
" " 25.00 "	\$25.00
" " 26.00 "	\$26.00
" " 27.00 "	\$27.00
" " 28.00 "	\$28.00
" " 29.00 "	\$29.00
" " 30.00 "	\$30.00
" " 31.00 "	\$31.00
" " 32.00 "	\$32.00

Prejemnik dobi v stotini lira za replacilo v dolarih. Nekateri vrednosti so določene na CAVLES LETTERS in potrebujejo.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU
(FRANK SAKSER)

125 WEST 12TH STREET

NEW YORK, N. Y.

Dopisi.

Cleveland, O.

Predsednik Hoover je rekel v Public Hall v Clevelandu, da noben moški, ženska ali otrok ne bo imel premalo hrane in oblike prihodnjega zima. To nam je že objavil leta 1928. Radovedna sem, če mi bodo ljudje še verjeti. Nadalje je omenil, da ni bilo še nobene bede v letu 1930—31. Radovedna sem tudi, kje je ribaril v leta.

Rekel je, da je treba manj govoriti, pa več delati. Vzelo mu je tri leta za začetek. Sedaj mu je treba nadaljnja tri leta, da bo premisli, če bo zopet izvoljen. Torej, ako želite še tako vladu, volite kar Hooverja ali pa Roosevelta, ni nobene razlike.

V Clevelandu imamo demokratičnega župana. Upil je na vse pretege, kako bo krizo ugnal v kozji rog, pa žal, beda je že večja, on pa ima 15 tisočakov letne plači in to je vse.

Nedavno sem šla v mesto. Ko dospeva policijska železnica, vidim izstopiti moškega okoli 35 let. Ko ga pogledaš mimogrede, se ti zdi starec kakih 60 let. Sa njim pa stopi deklica s košarico, starakih 7 do 8 let, v čedni, pa jako ponošeni oblike. To dete je izgledalo kot kak jetičnik, ki mu že bije zadnja ura. Beda ji je gledala kar iz obraza. Nisem si mogla kaj, pobožala sem njene zlate laske in prokleta krvavični kapitalistični sistem. Rečeža sta bila gotovo namenjena na trg potobrat zavrnjene stvari, da bosta potolažila glad še ostalim, ki ju žačajo doma. Tak je sistem v Clevelandu, čeprav imamo demokrata župana v republikanca.

Hooverja za predsednika v Washingtonu. Drevesa pa ne uniči, tako mu le vrhove porečeš, treba mu je izkopati korenino.

Ravnino tako moramo mi napraviti z današnjim kapitalizmom. Ako bomo preložili iz republikanca na demokrata, je ravno tako, kot če bi porezali drevesa stare vrhove. Potem poženejo novi in trije mesto enega. Ustvariti moramo nekaj novega, nekaj boljšega za nas delavec. Volimo Norman Thomasa in "splošen socialistični tiket".

Apeliram na vse volilec, posebno žene in dekleta, da se ne dajo zapeljati sladkim besedam na protišnikov, naj ne nasedojo na limanice starim lažem. Agitirajte povsod med sosedi in prijateljicami, ako se strinjate s socialistično platformo.

Toraj vsi na delo za Norman Thomasa!

M. Ileršič.

Grass Valley, Cal.

Pred vojno sem šel s prijatelji ribarit v Red River okraj države New Mexico. Oddaljeni kakih štirideset milj od najbližje železniške postaje, smo taborili v starini majnerski kampi, imenovani Mid-Night. V kampi je bilo kakih dvesto lesnih hiš, toda nujen žive duše.

Sredi prejšnjega stoletja so odkrili tam zlato rudo, čemur je sledil naval za zlatom.

Ko je po par letih zmanjkal zlata, so začeli ruderji odhajati, in kmalu je bilo vse zapuščeno. Barake so bile zgrajene iz neobstevanih hlodov borovca in cedre. Med njimi je bilo par dvonadstropnih zgradb; spodaj so bila plešiča, zgoraj pa spalnice. V teh saloni so iskalci zlata v svojem prostem času pili, plesali in igrali za težko prisluženo zlato. V teh "palačah veselja" so majnerji zavrali svoj "stake" — kot so imenovali mesečni zasluzek — in načinkane ženske so ga jim pomagale za pravljati.

Kjer sta bila neko petje in godba, se danes oglašajo sove in lačni kojoti. Skovik in lajež motita "Pol-Nočno" tišino.

Mad zapadnim delom Colorado in Pacifično obalo je došlo takih zapuščenih krajev, ki spominjajo na dnu, ko so belokoži kakor nori iskali rmeno kovino, nazvano zlato.

Ostale so le tiste majnerske kempne, ki so bile zgrajene v bližini žil, ki se še danes izplačujejo. Taka kampa je Grass Valley.

V Grass Valley pridevajo zlasti iz leta 1850. Nekateri rovi so

Božični prazniki so pred vrti

Letos ne bodo tako veseli kot se bili prejšnja leta, toda sleherni jih bo praznoval v spominih na staro domovino.

Nikdar ni spomin na domovino in na svoje tako jasen in svetel kot v božičnem času.

Pa tudi naši domači o Božiču nestrprno čakajo pisma iz Amerike.

Veseli so pozdravov in vočil, najbolj jih pa rasveseli denarna pošiljatev.

DINARJI SO SEDAJ POČENI

Pošljite božična darila v obliki denarja na nakaznice s posredovanjem.

Metropolitan Travel Bureau (Frank Sakser)

216 West 18th Street, New York, N. Y.

povprečna starost blizu 60 let, znaša v Londonu komaj 52 let. Zanimivo je, da imajo ženske skorodno daljše življene od moških.

MILA OBSODBA

Svojcas smo poročali o strašnem maščevanju ljubostnemu ženam nad svojim nezvestim možem. 21-letna ženska milinarskega pomočnika je posetuška iz okolice Gorjane Radgone je vedela, da ima mož ljubavno razmerje z brhko domačim dekli. Nekega večera se je skrila v čebelnjak, kjer sta se oba sestajala, prisilila je tam čakajočo služkinjo, da se je stisnila v temen kot, sama pa je legla na posteljo. Ko je stopil mož v čebelnjak in legel na posteljko dozdevni ljubici, se je žena odločila, da bo življeno odločila v srednjem času.

Te dni se je moralna žena zagovarjata pred malim kazenskim senatom mariborskoga okrožnega sodišča. Dejanje je med jokom v celoti priznala. Ker pa ji je odpustil tudi njen mož, je sodišče to upoštevalo in izreklo pravilo obsodbo: na mesec dni zapora, po

Peter Zgaga

NAJBOLJ POMEMBEN DOODEK

Imam prijatelja, ki je bil vso svetovno vojno v armadi. V vojaški suknji je bil že leto prej, skrajti leta 1913 je postal enoletni prostovoljec. Dve leti po vojni, ko so meščarili za naše lepe koroške kraje, je bil pa jugoslovenski oficir na Koroskem.

Iz leta 1921 je v New Yorku in pride večkrat k meni, pa razpravljava o tem in onem.

Nekoč sem ga vprašal, kaj najbolj pomembnega je doživel v svetovni vojni.

ŠTIRIDESET LET V PORTERVILLE, CAL.

Napisal J. R. SIMONICH.

Dne 10. oktobra je minulo 40 let, od kar sem prišel v Porterville, Cal. Šestnajstega avgusta 1892 sva jaz in sosed J. K. zapustila Ručetno vas v črnomelskem okraju. On je bil preskrbljen s potnim listom za Ameriko, mene pa so mučile težke skrbi, kako bom prekorčil avstrijsko mejo. Bil sem star 19 let in kot tak ni sem mogel dobiti od države potnega lista, ker bi moral iti prihodnje leto na nabor.

Na potovanju sem bil zelo oprezen, da ne bi prišel v roke državnim stražnikom. Vse moje premoženje, ki ga sem seboj nosil, je bilo v malem ročnem kovčegu.

V bavarskem mestu Passau ni za las manjkalo, da me niso obmejne straže prijele, toda sem se jim zvito preri skozi množico, med tem, ko je moj tovarš kaže svoj postavni potni list. Od takrat se nisva vedela, dokler nisva prišla v Bremenu v hotel, od katerega sva imela oba naslov.

Vožnja na morju je bila počasna in slaba hrana na parniku "Rugia".

Vožnja od Bremena do New Yorka je trajala 14 dni. Vsi potniki smo bili siti počasne vožnje in vsak je želel, da prejkomogoče zopet stopi na suha tla. Toda bili smo razočarani ko smo zvedeli, da je naš parnik postavljen za nedoločen čas v karanteno. Po New Yorku se je že raznesla novice, da je v Bremenu izbruhnila epidemična bolezni, kolera.

Koliko potnikov je na parniku zbolelo, nam ni bilo znano, ker so držali tajno. Šele ko smo došeli v New York, smo zvedeli, da je parnik "Rugia" v morje pokopal 12 potnikov, ki so podlegli koleri. To delo je bilo izvršeno po noči, tajno, da ne bi povzročilo med potniki panike.

Vsi potniki smo bili zadržani 24 dni, deloma na parniku. 8 dni na Sandy Hook. Tam so bile nekake kasarne, močne stavbe, kjer bi skoraj od gladu poginil. Od tam so nas prepeljali na Hoffman Island za nadaljnih 8 dni. Končno je prišel čas odhoda, da se je vsak podal, kamor je bil namen.

Vožnja na ameriški železnici nama je zelo ugajala, ker pomikali smo se zelo hitro proti Californiji. Pokrajina, po kateri smo drželi, ni hvale vredna, tako sem takrat misil.

Kako je Porterville in okolica

Kdo si ne želi domov?

VSAKDO lahko sedaj z malimi stroški potuje v domovino in se neovirano vrne nazaj.

Moderni parniki Vam nudijo vso potrebo, in ktor je od večega zastopnika pravilno poučen, mu je potovne zabava.

Pri nas lahko kupite vozne liste za vse parnike.

Vsa pojasnila za dobav potnih listov, affidavitov; želite dobiti sorodnika iz starega kraja, kakor tudi vse druge informacije, damo vsakomur brezplačno.

Pišite nam!

Metropolitan Travel Bureau

(FRANK SAKSER)

216 West 18th Street

New York, N. Y.

Mi zastopamo vse parobrodne družbe.

Dospeli smo v Reno, Nevada, ki je danes po celi svetu znano zatočišče za nezadovoljne zakone, kateri iščejo razporoke. Dotični kandidat ali kandidatka, tako postava zahteva danes, moravati v mestu Reno 6 tednov preden je njegova ali njena prošnja uslušana. Taki kandidati morajo imeti zadostne dokaze, da so vredni razporoke. Sodišče jih usluši v 15 minutah in to sodišče ti da pravico, da se lahko poroči z drugim ali z drugo prihodnjim dan. Od kod ima to mesto ta privilegij, mi ni znano. Pravijo pa oni ljudje, ki so hodili po takih potih, da so mestni hoteli čestokrat prepapolnjeni, kar jim prinaša ogromne dohodek. Zgodilo se je že neštetokrat, da so v Reno, Nevada prišli iz Anglije mnogi bogati zakonci, ki so bili nezadovoljni z zakonskim življenjem in bili radi dobili tu postavno razporoko. Razporoka, podpisana med strankami v Reno, Nevada, je v obči v Angliji neveljavna, za Amerikanec pa je O. K.

Poznal sem moža po imenu Fred

takrat zgledala? Mesto je štele komaj 300 prebivalcev, ki so stanovali v bornih lesnih kočah. Ovetela je saloonska obrt. Bilo je v tistem času v mestu 12 saloonov in te sesavke so dobro prežale na svoje žrtve, ako je "sheepherder" ali cowboy prišel z denarjem v mesto, ga so takoreč v naročju nosili, dokler je imel kaj denarja. Kadarkje je po salonih denar zapil, so ga vrgli na ulico.

Zgodilo se je, da je

na luč ("electroliter"). Na lotih,

ki so prej stale lesene hišice, so zrasle moderne stavbe, ki služijo za prodajalne in razne urade. Ma-
lo je društvenih organizacij, da ne bi imelo tu svojega urada ali podružnice. Zrastla je višja šola. Ta zavod obiskuje letno okrog 900 učencev. Študentje in študentke prevaža 12 avtobusov z deželek pouku. Lahko rečem, da je ni verske sekte, ki bi ne imela svoje cerkev.

Katoličani smo pred desetimi leti zgradili novo cerkev in katoliško šolo, ki jo vodijo unne z dobrim uspehom. V njo tudi zavedni protestanti pošiljajo svoje otroke.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo na indianski rezervaci. Neprestano je deževalo 2 dni in bila sva oba premočena do kože, ker nisva imela ne strehe ne šotorja. Kuhala sva si pod drevesom in pekla bravino.

Iz indijanske rezervacije sva se potem ko sva našo pokrajino pospašala, podala s čredo v višje gorovje proti Mt. Whitney. Bil sem mlad in sem hitro hodoval, da bi ujel divjega jelena. Za živino ni bilo paše. Bilo je trdo deževje, kaj naj storim?

Bil sem s čredo ovac in jagjet blizu podnožja mogočne gore Mt. Whitney. Nad gorskim vrhovim je bliskalo in grmelo, da

je nekaj reklo: — Panike bo kmalu konec. Čaka te lepša bodočnost, ko boš postal oče. Obnovili se hodo zopet boljši časi.

Tedaj je nad drevesom, pod katerim sem imel svoje zavetje, je zagrmelo in je strela udarila v mogočno "Red Wood drevo".

Ožgal ga je do zemlje, meni se pa nič žalega zgodilo.

Po štirih letih mojega mladega življenja v Ameriki, sem sklenil sam pri sebi, ker sem imel nekaj prihrankov na banki, da začenjam drugo življenje. Kupil sem farmo in se oženil s Slovenko iz domačega kraja. Žena mi je rodila štiri sinove in dve hčeri. Vsi so odrasli. Dala sva jim višjo šolsko izobrazbo.

Pred 40 leti je bila ta pokrajina podobna puščavi, neobdelana zemlja, taka kakor jo je Bog ustvaril.

Po nej se se podile črede ovac in govede in prvi slovenski prilejenci, smo si s tem delom služili vsakdanji kruh v tistih časih, ker drugač dela ni bilo, da bi si človek kaj prihranil.

Na zemljishčih, koder so Slovenci pred polstoletjem pasli ovce, v krajih, kjer je zemlja ugodna, ako si preskrbljen z vodo, vidiemo danes krasne oranžne in limonine nasade, ki jih le osrednja California zna roditi. Boulevardi in vite palme krasijo okolico. Vinska trta, neznan pravtina priseljencem, roditi dosti več kakor jih mogoče v denar spraviti.

Po nej se se podile črede ovac in govede in prvi slovenski prilejenci, smo si s tem delom služili vsakdanji kruh v tistih časih, ker drugač dela ni bilo, da bi si človek kaj prihranil.

Pred 40 leti je bila tukaj puščava, da nes pa gledam na cvetajoče vrtovne. Dobike je koval oni, ki je prekupil surove zemlje za nizko ceno in jo draga prodal. Oni, ki obdelujejo te nasade, so danes "broke", ker vse premožne vobče je "zamorgičano" za več, kakor je sedanja vrednost.

Prišedši v tuje, neznan kraj, sem starejše rojake vprašal za nasvet, s kakim delom si morem tukaj kaj prihraniti za bodočnost. Nisem prišel sem, da bi le-nos pašel, moj namen je, da dobitti kakov dobro, ki ga zamoren vrsti, da si mlade kosti ohranim zdrave za poznejšo dobo življenja.

— Pojd past ovec, pasi jagjet! — tak nasvet sem prejel od poštenega rojaka, ki mi je tudi delo preskrbel. To delo sem opravil neprestano 4 leta, ker to je bilo najbolje, kar sem mogoč v onem času pričakovati.

Leta 1892 so bile predsedniške volitve. Izvoljen je bil Cleveland. Nastopili so triji časi. On je opravil carino na evropske izdelke, ki so preplavili domači trg. Domäns industrija je pesala, ni bilo zasluga, ni bilo dela za pridne roke. Lastninska vrednost je propadla za polovico, tako da so premogni zemljiščni lastniki, kar tudi živinoreje propadli.

Rojaki, rojakinje! Pred nami so v kratkem času zopet volitve za predsednika Združenih držav, Za koga naj volimo, ali republikansko ali demokratsko stranko? V slučaju Rooseveltove izvolitve, bo odpravljena carina na evropske pridelke. Rane, ki nam jih je zarezala Hooverjeva administracija, se ne bodo nikoli zasele.

Z Rooseveltovo izvolitvijo nas morda, čakajo še slabši časi. Naredi želi spremembo, boljše ali slabše. Naj deželi gospod Roosevelt vlada prihodnja štiri leta.

Danes ima mesto drugačno ime. Šteje čez 7000 prebivalcev. Ulice so cementirane. Glavni trg, miloj dolg, razsvetljuje elektri-

čna luč ("electroliter"). Na lotih, kjer so prej stale lesene hišice, so zrasle moderne stavbe, ki služijo za prodajalne in razne urade. Ma-
lo je društvenih organizacij, da ne bi imelo tu svojega urada ali podružnice. Zrastla je višja šola. Ta zavod obiskuje letno okrog 900 učencev. Študentje in študentke prevaža 12 avtobusov z deželek pouku. Lahko rečem, da je ni verske sekte, ki bi ne imela svoje cerkev.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pomagača sem imel mladega Indijanca. Imel sem v oskrbi 2000 glav. Ta Indijanec bi vse zame storil, aki sem hvalil njegovo delo.

Bilo je meseca junija, ko sva pasla čredo ovce. Za pom

**POUČNE KNJIGE
RAZNE POVESTI IN
ROMANI
PESMI IN POEZIJE**

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

216 West 18th Street, New York

MOLITVENIKI**SVETA UR**

v platinu vez.	.50
v fino usnje vez.	.50
v najfinje usnje vez.	.80
v najfinje usnje trda vez.	.80

SKRIB ZA DUŠO

v platinu vez.	.50
v fino usnje vez.	.50
v najfinje usnje vez.	.80

RAJSKI GLASOVI

v platinu vez.	.50
v usnje vez.	.50
v fino usnje vez.	.50
v najfinje usnje vez.	.80

KVIŠKU SRCA

v imitirano usnje vez.	.50
v usnje vez.	.50
v fino usnje vez.	.50
v najfinje usnje vez.	.80
vz.	

NEBESA NAŠ DOM

v ponarejeno.	.50
v najfinje usnje vez.	.50
v najfinje usnje trda vez.	.80
vz.	

MARIJA VARNINJA

fino vez.	.50
v fino usnje.	.50
v najfinje usnje trda vez.	.80
vz.	

Hrvatski molitveniki:

(za mladino)	
v hrvatske platnice vezano	.50
v belo koz vezano	.50

Come Unto Me	.50
fino vezano	.50

Key of Heaven:	
v celoti vezano	.50
v celoti najfinje vez.	.50

Key of Heaven:	
v celoti vezano	.50
v celoti najfinje vez.	.50

Key of Heaven:	
v celoti vezano	.50
v celoti najfinje vez.	.50

Catholic Pocket Manual	
v fino usnje vezano	.50

Ave Maria:	
v fino usnje vezano	.50

POUČNE KNJIGE	
Anglo-slovenske berilo	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50
In slov. anglo-slovenske	.50

Anglo-slovenske berilo	.50

KRATKA DNEVNA ZGODBA

"UČITELJEV JANEZ"

(Iz mladih let dr. Janeza Ec. Kreka.)

O sv. Gregoriju letos je minilo dan v takem kraju vsi pogojji za teri, koliko so plačali usnjarija "Trščanu" za usnje in za drugo, ter koliko bo še veljalo, da bo cela hiša obutna. Vse to so plačali oče, ne pa mati. Dobro ve, ko je pri Perčevih za pečjo prenočeval, torej ko so imeli čevljare. Tisti večer se je že po eni strani naspal. Čevljariji so svoje delo dovršili, pa je gledal iz temena dol in videl, kako so oče šteli na mizo srebrne dvajsetice in ko so došteli, jih je mojster čevljari pobrzel v pest in spravil v žep. Videl je, kako so oče poten prinesli firkel vina, ga postavili pred čevljarie in rekli: — Mozi t' Beg! Ta je za glazde in lokof. — Minili so ga vsi presodki in dobra volja za jopet obšla. Rekel je sam pri sebi: — Oče so gospodarje škorjne. Janez še tudi nekaj, mati pa v tem slučaju ne!

Komendski učitelj ima valed volila neke dobrotnice njivo na Potokem polju. Ko so leta 1872. zidali šolsko poslopje, so zgradili na severo-vzhodni strani šole nekako spodobno poslopje s hlevom. Krekov starši so imeli kravo, katero je skrbivala neka starejša dekle. Kar skrbijo starši, da kravo prodajo. Dekle naj žene kravo o sv. Gregoriju v Kamnik. Janezek naj po jemanji, ki je bil tega zelo vesel. Nataša pa je druga težkoča, čevljiji Janezovi so bili v takem stanju, da skoraj ni bilo mislit, da vztržejo do Kamnika. Mati njegova je naročila sicer nove čevljive janj prednaj dnevi, a čevljar je izjavil, da bodo gotovi šele do velike noči.

Kaj storiti? Bos ne sme v Kamniku. Janezek male pomisi, pa reče: — K Peru pojdem. Tam so imeli pretekli teden čevljarie v "steri", naredili so vsem pri hiši čevljivo. Janez Perčevem pa še poslovno lepe škorjne "mekskajnerje" iz teleče kože. Kar dolgi grem in prosil bom, da mi Janez svoje posodi. Ko to izreče, že teče po hribu navzdol. Pred hlevom najde prijatelja Janeza in mu izreče svojo veliko prišnjo. Janez brez občutljivanja privoli, samo to pričasti: — Očeta povprašaj! Oče so ravno tedaj v uličniku čebelam hrano pokladali.

Pripovedni spis "Mlada prijatelja", ki ga je Krek kot 16 letni lik priobčil v "Vrtcu" dne 1. aprila 1881 in se nahaja v I. zvezdu njegovih izbranih spisov št. 108 v odmev srečnih otroških let, kaže Krek preživel v Komendi. Prijatelj Pavlek je Janez Čebulj, domača Jerčev Janez iz Potoka, Ivanek pa je Krek sam. Pečevno posetovo s prostorno grunatarico hišo leži na Spodnjem potoku pri Komendi št. 6, mimo teče potok Brnik, ki izvira izpod Krvavca nad vasjo Grad pri Cerkljah, pod menom Reka. Hiša je oddaljena 1 komendske šole kakih 8 minut. Perčeva hiša je bila vse časa trdnja in je še danes.

Ob Krekovem času je bila pri Peru tudi gostilna, gospodarila ta pa Janez in Katarina Čebulj, ki sta radodarna in Krekovim tarijem zelo naklonjena. Janezec učitelj je bil tam karor doma in je karor sam pravil, pri Peru včak prenočeval. Bil je pogosteležen onih dobrot, ki ih je nudil in tudi prična kmečka hiša svojim sladim junakom v obliki zdravljencev omame hrane in tečnega ajdovega kruha.

Hiša Perčeva leži na samem, občajno prostornem tratu. Za gospodarskimi poslopiji pa sedaj sadovnjak, ter streljačev naprek pa se širi prični smrekov gozd. Kraj njega se razteza ravno polje, tja proti kamško-kranjski cesti. Jasno, da so

INDIANSKA NAREČJA

Da ne bi dokraj izginili mnogoštevilni indijanski dialeti, se je sestavil komite učenjakov, ki bo proučeval skrivnost ameriških jezikov. Morebiti bodo tudi ti izsledki pomogli do pojasmnitve izvora posebnih rodov. — Je pa to izredno težko delo. Jeziki so namreč v rodu izumrli in težko je najti koga, ki bi pozabljeni jezik še govoril. Vendar so podjetni jezikoslovec našli 83-letno starico iz rodu Kitsai, edino živečo osebo izumrlega rodu, ki jim pričuje zgodovino plemena in jezikovne posebnosti. Žena je došle živela v slammati kolibi, poslej pa ima lepo sobico — če se ji ne bo seveda stožilo po kolibici mladost. Zanimiv je tudi dialect mehiškega rodu, katerega je Cooper v romanah tako posvetil. V neki kolibici so iztaknili Indijance, ki ta jezik še govoril — in jezik je rešen. Največ pa je ta komite storil z jezikom rodu Cayenne; ta rod je že 1885 izginil, kot so utovarili etnologi. No, namreč so nekaj družin, ki bodo zdaj vse odkrile.

Težak je ta posel, zakaj do srca Indijance, ki je toliko krivie pretrepel na stran belega človeka, je težko priti. Saj je v resnici ironija: najprej se je izilila na teve reče vsa budobija belega človeka, nobeno sredstvo ni bilo preveč sramotno, zdaj pa prihajajo med nje beli učenjaki in misiljci, da je vse pozabljenlo.

STRASNO MASČEVANJE

V bližini Bologne so našli pred dnevi izginulega dñinaria, ki je ležal na kupu listja in več mrtev. Strašno otekelo telo in rez razdrženih os na pojasnila vzrok smrti. Več se je zarana zjutraj odpravil njivo, ki jo je hotel prekopen, da je med gradimi zadel ob osino gnezdo. Cel roj je planil na njej. Načelj se je skušal braniti, nato pa se je spustil v beg. Seveda da se pognaše oza njenim in mu zadale toliko pikov, da je mož zgubil zvest. Padel je na krov listja; osepa so ga še toliko casa obdelovali. Gokler ni vsele zastrupljenja od mraavljenje kidine umri.

PRVI "NEZNANI VOJAK"

Ni se začelo šele s svetovno vojno češčenje padlih vojakov s skupnim spomenikom, kakor se vobše misli. Prvi tak spomenik je bil postavljen v Moedlingu na nekem brdu pod imenom "huzarska kapelica". To je postavil leta 1813 knez Ivan Lichtenstein. Tu poči vajo ostanki petih avstrijskih vojakov, ki so padli v bitki pri Aspernu. Knez je bil namreč takrat v smrtni nevarnosti, pa so ga rešili neki huzarji s tem, da so ga zavarovali z lastnimi telesi. Ker jih pa knez po bitki ni mogel najti, jih je postavil to kapelico, v katero je dal pokopati kosti petih neznanih vojakov. Ta kapelica je torej prvi in edini grob neznanega junaka vse do svetovne vojne.

ORIGINALNI TESTAMENT

V Ferrari je umrl večkratni milijonar, Jud Zamoroni, ki je zapustil testament posebne vsebine.

Palačo daruje tukajnjemu trgovskemu klubu pod pogojem, da je nikomur naprej ne pruda. Dalje zahteva, da mu postavijo v dveh delovnih sobah, kjer se je največkrat mudil, po en marmorni doprsnik, ki ga bo izklesal najboljši kipar Italije. Stanovaci njegove palače so dve leti prosti vsake namenitosti, naj se pa pri tem uči dobro deliti. Člani trgovskega kluba ne smijo v znak žalostki skozi tri dni enkrat "kart vreči". Stene spominice morajo biti ta čas prevlečene s črno preprogo. Veliko njegovo spominško ploščo z napisom v veržilu morajo postaviti na pročelno steno palače. Mostnemu ravnemu poklanja veliki brillantni prstan z prščjo, da ga nosi tukrat, ko bo ob največjih praznikih stopal v tempelj. Drugi prstan z besedami pa dajejo onemu žarilniku, ki se bo po njegovi smrti prvi v Ferrari poročil.

Oče Tantaine je mrmral sam pri sebi:

— Fant visoke postave, muzikant... — Hm! Tu ima prste vmes Perpignan...

In obrnjen k Toto Chupinu je pripomnil:

— Karolino moraš pustiti, in zasledovati tega fantja s harfo. Toda boži previden!

Po Toto Chupinovem odhodu je starec smagal z glavo.

VAMPIRJI
ROMAN

Spisal EMILE GABORIAU

Ta dečko je še preveč inteligenten, ta ne bo dočakal visoke starosti.

Beaumarchef je že odpiral usta, da bi prosil stareca, naj mu straži pisarno, da bi se oblekel, toda Tantaine ga je prehitel.

Cepav gospod nima rad, da ga kdo moti, — je dečjal, — stopim k njemu. In kogospod je pridejo, jih brž privede k nama, ker sami dobro veste, gospod Beaumarchef, da je hruška že tako zrela, da bi sama padla z drevesa, če bi je ne odtrgal.

XVI.

Na posvetovanje, ki ga je bil sklical Mascalot, je prišel prvi dr. Hortebize. Ob njegovem prihodu je bila pisarna polna ljudi.

Gospod je tamle, — je dejal bivši podčastnik, — in že nestpo vas pričakuje. — Gospod Tantaine je pri njem.

V Hortebizovih očeh se je zasvetila ironija, toda odgovor je zelo resno: — Tričto vragov!... Tega čleaga Tantaina bi pa res rad zopet enkrat videl!

Ko je pa vstopil, je zagledal samo Mascalota, ki je skrbno razkladal majhne listke.

No, kaj je novega? — je vprašal in mu prisrečno stisnil roko.

— Nič.

— S Paulom se nisi govoril?

— Ne.

— pride pa, a?

— Da. Sklenil sem povabiti ga na naše današnje posvetovanje. Mogli bi mu sicer podajati resnico po kapljicah kakor vino rekonvalsentu, toda bolje bo, če mu nalljemo načinkrat.

Hm, to je važna zadeva! Kaj pa će se ustraši in pobegne z našo tajno?

Ne boj se, ne bo pobegnil, — je odgovoril Mascalot z glasom, pri katerem bi bil njegov varovanec zadržitelj, — ne pobegne, kakor ne more pobegniti na nitko privzani hrošč. Če sploh naletimo na odpor, bo Catenacov. Toda če ne pojde to zlepa...

Catenacov! — se je začudil zdravnik. — Saj si vendar dejal, da opraviš brez njega.

— Da, tako sem tudi nameraval.

— In zakaj torej ravnaš drugače?

— Ker sem spoznal, da brez njega ne pojde...

— Čuj!

Na hodniku se je zaslišalo slabko kašljanje.

To je on, — je dejal Hortebize.

Vrata so se odprla. Bil je res Catenac.

Catenacov pogled, jasen in odkrit, je vedno uprt v človeka, s katerim govoril. Njegov glas je poln. Kot adovkata ga v sodni palaci zaradi njegove vestnosti zelo cenijo, zagovarja pa redko in slabo.

Za kaj pa gre? — je vprašal in sedna na stol, ki mu ga je bil primaknil Mascalot.

NADALJEVANJE SLEDI

Ljubiteljem
leposlovja

Cenik knjig vsebuje ranego lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjige, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna
"Glas Naroda"

DRUŠTVA
KI NAMERAVATE PRIREDITI
VESELICE,
ZABAVE
OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" je čita samo vse članstvo, pač pa vse Slovence v vsej okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

CENA
DR. KERNOČEGA SERILA
JE ZNIZANAAngleško-slovensko
Serilo

(ENGLISH SLOVENE READING)

Slovene vsebine

\$2.00

Naročite ga mi

KNJIGARNI "GLAS NARODA"
210 West 33rd Street
New York City

VSAKDJANJI KRUH

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda pripredil I. H.

41

(Nadaljevanje.)

Tedaj pa nastane vihar. Tega mati ni mogla verjeti, ni hotela verjeti. In mati Režekova je trdila in je prisegala: ne ramen obkovale more kaj takega trditi o Arturju!

Toda vedno skrivač poklicje Eli in jo izpršuje. In otrok, ki je spoznal, kako zelo važna je stvar, pripoveduje vedno jasnejše, kako jo Artur vedno gledal predal, v katerem je bil denar ter jo je slednjic pregovoril, da je šla pogledat v kuhinjo. — Nisem hotela iti, — zagotavlja Eli, — toda me kar porine in tedaj sem želela, kako je skočil za mizo in šel proti predalu.

Gospa Režekova joka. Dolgo let že ni bilo solz v njenih očeh, niti, ko ji je umrla mati, niti, ko je pokopala svojega najmlajšega otroka Emila, saj je bil star samo devet tednov. Zdaj pa joka. Počasi in po malem se priedi iz oči nenavajena mokrota. Toda to je vedno dvojno.

Tako poteka adn. Nobenega sonca na nebuh; klet ves dan ni imela nobene svetlobe. Samo ko bi zopet prišel! Mogoče je ob večernem mraku tiko prišel, ker se pred očeta ni upal stopiti. Saj je moral vedeti, da ga mati ne bo zapustila!

Ko se je dan nagibal proti večeru, Režekova mati ne more več prenemati nemira. Greto pošlje v Zidarsko ulico, da povpraša za Arturjem v njegovem prejšnjem stanovanju. Mogoče je bil še tam!

Da ji denar za vožnjo s poulično železnicu tja in nazaj.

— Da pa ne boč zapravila groša in si kupila kakve sladkarije in bi potem hodila domov — ji preti mati. — Da bi se mi smilile tvoje noge, te ne pustim voziti se, temveč, da kaj izvem o Arturju.

Vsa preplašena se vrne Greta. Artur se je že prejšnje jutro izselil in ko pove gospodinji, da je njegova sestra, je zahtevala od nje plačilo za zaostalo najemino... In ženski je prišel na pomoč še neki moški in oba sta kričala na njo. Pustili so jo iti šele, ko jim je obljubila, da bo povedala staršem in je dala natancen naslov. Še vsa se trese.

— Neumnica, — kriči mati, — ravno tebe sem morala poslati! Potem je že vse narobe! Kaj pa ti je bilo treba vse to povedati?

Predno se je Greta žavedla, je že dobila klofuto in jokajoča odide in se skrije.

Temne sence se zvečer vlečejo v klet. Tako težka še nikdar ni bila tema. To je bilo več kot tema.

Režekova mater zebe, oče Režek, ki je ves dan bolj jezno pogledoval kot kdaj poprej, primakal stol k svoji ženi. Molče sedita ob medli svetlobi, ki prihaja iz sobe. V trgovino ni nobenega človeka. Trgovec nižje v ulici je obhajal polletnico svoje trgovine. Tam je bilo vino zastonj!

— Saj je samo jabolčnik, — pravi slednjic Režek, nato pa vzdihne. — Česa človek vsega ne doživi! Mati, sporazumiva se zopet!

Žena dvigne rdeče oči in ga danes prvič pogleda, ne posebno prijazno. Pa tudi ne nepriznano.

— Tvoje oči mi kar niso več všeč, — pravi žena. — Kadar enkrat pričneš hoditi k zdravniku, ga nisi več rešen.

Režek si briše oči.

— Ali se mi samo zdi, da je taka temna, ali je v resnici tema?

— Res je, tema je!

Režekova privije svetliko, toda soba je še vedno bila v poltemi.

Zopet molčita.

Ob devetih pride Trudi: Berta je šla po njo v trgovino. Obste veseli in se smejete. Toda oče Režek zarenči:

— Kaj pa je zopet?

— Povabljenje sva. — Trudi se zavrti na eni nogi, prime na to Berto okoli pasu ter zapleše po sobi.

— Kdo vaju je povabil? — zakliče Režekova, bila je vendorle nekoliko radovedna. — Ladiha?

— Kaj še! — Trudi se glasno zasmježe.

— Glej, kaj so zopet smeje! — Režekova kima z glovo. — Samo da bi enkrat prišel z besedo na dan. Režek, enkrat ga moraš spomniti. To vendor ne gre, da bi ji samo govoril, pa nič povédel! — Režekova vzdihne in zopet obmolkn.

V sobi se obe dekleti oblačite. Ženin je svojo nevesto, gospodino, ki je s Trudi delala v isti trgovini, "zastavil" in je sedaj čakan s svojim bratom in bratovim prijateljem v bližnji restavraciji na obe "sestrični".

Trudi češče Berti lase. Lase ji moderno uravna in na sencih zvije kodre. Z nasmehom se pogleda Berta v ogledalo. Komaj sama se pozna; prav nje se ni razločevala od kake dame.

Nato se Trudi potreže z ričevom moko; že nekaj časa se ji dozdeva to zelo lepo, ako so bila njena lica tako interesantno bela in njene oči vsled tega temenjše in so se tem bolj svetile. Berta ji je moral na vsemi svojimi močmi zadrgniti modere, da je bil pas tenak, da bi ga mogoče zlomit.

Tako napravljeni gresta na zabavo. Venomer se smejetja. Smeje hodita po sobi, ven v klet, njih smeh se sliši še nazaj ter se merja med zvonjenje zvonca pod stopnicami, ker v svoji naglici nista bili dovolj previdni, da bi prestopili stopnie, pod katero je bil zvonec.

Oče in mati sta sama. Niti Eli ni bilo; že celo popoldne se je pregnanjala z otroci po ulici — Bog ve, kje je tako dolgo??!

Samo miška strže pod divanom in v omari so vrtali črvi.

Naglo je prišla pomlad; zmagonosno preko noči. Španski bezeg, ki je v pesku na voglu tako dobro uspel, je že imel modro rdeče popke in divji kostanj, ki je postavil sveče. Nebo je kazalo globljo modrino in solnce toplejše zlato.

V Režekovi kleti je že vedno vladalo sivo zimsko vreme.

Gospa Režekova je zadnje tedne bila vsa prepadena, ne da bi posebno shujšala, kajti mest jih je ostala, toda napeta koža je izginila. Meso ji visi ohlapno. Še vedno ni bilo Arturja.

Že trikrat so objavili v časopisu: — "Artur, vrni se; vse ti je odpisano".

Najbržje ni bral. In tako se nista bala stroškov in sta objavila še četrteč in petič. Proč sta vrgla denar!

Neprestana napetost je delovala na gospo Režekovo in kadar je vso zgodbo o Arturju nekoliko pozabila, se je morala začeti jeziti na zgodbo o Trudi.

S takoj gotovostjo je računala na zaroko z Ladihom. Izgleda je dovolj zaljubljen, vsako nedeljo je sedel cele ure ter si je pustil streši. Toda ko ga gospod Režek na prigovaranje svoje žene nekoliko opozori, se je le izgovarjal. In ko pride gospa Režekova svo-

jemu možu na pomoč in je gospodu Ladihi po ovinkih povedala, da je njeno hčer postavil v zelo slabu luč, ker se mora smatrati za njegovo zaročenko, se ni več prikazal v kleti. In na pismo, kateremu je pisala užaljena mati, je Ladiha odgovoril v časopisu, katerega so Režekovi sprejeli v posebnem omotu:

"S tem razglašam svojo zaroko z go-pieco Trudi Režekovo za razveljavljeno".

Herman Ladiha,
trgovce v Kopanju.

To je bilo preveč! Gospa Režekova je skoro omagala pod tem udarec. Veliko je izgubila na svoji zgovornosti. Po celih deset minut se je zatopila v svoje misli in niti ni slišala, kaj so že zeli imeti kupec. Deklam je postal dolgočasno; k sreči, je bila še Berta, drugače bi že vse opustile trgovino.

Da, akô gospa Režekova ne bi imela Berte! Zdaj je bila njen rešilni angelj. Vedno na svojem mestu, vedno prijazna, vedno je znala to povedati, kar so ljudje radi slišali.

(Daje prihodnjiči.)

OČE LADIJSKEGA VIJAKA

Teden je minilo 75 let, od kar je umrl v Ljubljani eden najpoznamenjejših izumiteljev prešlega stoletja, Jožef Ressel. Umrl je ne poznan in ugoljufan za svoje uspehe, kakor nešteti izumitelji pred njim in za njim.

Ressel se je rodil 30. januarja 1793. v Chrudimcu na Českem. Po devetnajstih srednjih šoli je študiral pojedeljsko stroko na dunajski univerzi, 1817. je postal gozdar na Kranjskem in je zaključil svoje življenje kot mornariški gozdarški intendant.

Največje delo njegovega življenja je bila izumitev ladijškega vijaka. L. 1821. je viden v Trstu parnik na kolesa, ki je bil last nekega Angleža in je imel privilegij za vožnjo med Trstom in Benetkami. Ladja se je gibala počasi in to je vidihnilo Rosselu misel, da bi izpolnil njen pogonski mehanizem.

Precj časa je delal na svojem načrtu, po katerem naj bi prišel vijak med krm in krmilo. To je bila najosnovnejša novotaria in njegova izuma, kajti drugi, ki so ga zhoteli posnemati, so vijak nameščali ob strani krm. Ressel je bil prepubog, da bi svoj izum izvedel po načrtu. Še 1826. je našel drugega, ki sta s 60 goldinarji finančirala prvi praktični poskus. Vijak so delali v neki čoln, in se ga je vklapljal v vijak, ki je bil last nekega Angleža in je imel monopol na vijak. Vijak je delal na parni strojni pogon, da se bavi s takšnimi deli, so ga večkrat premestili. Toda Ressel je bil preveč izumiteljskega nature, da bi se dal ubiti od vseh teh šikan. Med drugim je izumil valjeno mlin, aparat za pridobivanje barvil iz lesa, kreglično ležišče in premične osi za železniške vozove itd. itd. Tudi v gozdarških strokih, ki je pri vsem tem delu nikoli ni zanemarjal, je izumil in sprožil marsikaj novega. Toda vseh njegovega dela so želi večji. Toda kaj je delal na vijaku?

Poleg teh živali moramo omeniti pa tudi "infuzorje", ki so se v nekaterih geoloških periodah na veliko razvijale in pomagale graditi zemeljska tla. Po računu znanstvenika Egiptanci gradili svoje piramide, so prinesli s teh gora in zato so ti veličastni egiptovski spomeniki iz svinjih "numulitov". Tudi gorovje v Libiji je nastalo iz teh živali.

Poleg teh živali moramo omeniti pa tudi "infuzorje", ki so se v nekaterih geoloških periodah na veliko razvijale in pomagale graditi zemeljska tla. Po računu znanstvenika Egiptanci gradili svoje piramide, so prinesli s teh gora in zato so ti veličastni egiptovski spomeniki iz svinjih "numulitov". Tudi gorovje v Libiji je nastalo iz teh živali.

Poleg teh živali moramo omeniti pa tudi "infuzorje", ki so se v nekaterih geoloških periodah na veliko razvijale in pomagale graditi zemeljska tla. Po računu znanstvenika Egiptanci gradili svoje piramide, so prinesli s teh gora in zato so ti veličastni egiptovski spomeniki iz svinjih "numulitov". Tudi gorovje v Libiji je nastalo iz teh živali.

Komisariat za narodno gospodarstvo v Sovjetski Rusiji je pod vzel poskuse, kako bi se nosili klobučevinasti čevljci z živočiških las, ki jih prodajajo v ta namen hrivje. Poskusi so se obnesli, zato je komisariat sklenil, da bodo začele tovarne izdelovati take čevlje na veliko. Material klobučevinastih čevljev, ki so delani po tej metodi, vsebuje 40 odstotkov živočiških las.

PALAČE IZ ŠKOLJK

Vsi vemo, da je bila Evropa v preteklih geoloških razdobjih drugače zgrajena, kot je danes. Enkrat je bila pod večnim ledom (vaj mnogi predeli), drugič pod morjem, a ne le to: zunanjice lice zemlje spreminja tudi drugi faktorji: izzarevanje sonca, ki ugreje kamen, da se razširi in se napravijo razpotki; pride dež, razpole se napajajo, nastopi mraz, voda v razpotki zmrzne, kamen pokap. Tako se celih skladov kamena po gorah rušijo.... Tudi ludovniki in poplavne v ostri vetri in morje spreminjajo zunanjini obraz zemlje. Seveda se vse to pozna v tisočletjih.

Pa to ni več cudnega. Čudno je le to, da majhne, večkrat komaj vidre živalice gradijo ocele gore.

To so neznavne školjke "miliole", ki niso večje od prosa, večina je še mnogo manjša, a so zgradile celo vrste gora in dolin; sezida se brda, presušile morje in napravile mazine. Iz kamena teh gora pa danes gradijo cela mesta. Po znanstvenih preiskavah francoskih učenjakov vejo, da je večji del palca in hiš v Parizu zgrajen iz teh drobnih školj, ki so tesno druga k drugi prizras.

Iz analiz kamena pa sledi, da je v kubičnem centimetru 96 drobnih "milijol".

Druge mehkužci, nekaj večji kot "miliole", toda enako važni, se imenujejo "numuliti". Tudi ti so zapustili trajne spomenike, ki ne zastajajo za kolosalnimi palaca in Parizu; ovekočile so se te vrste školj v slavnih sfingah in pyramidah v Egiptu. Ime nosijo od tega, ker imajo oblike kovanega denarja ("numisma") pomeni denar.

Velike so kot leča. Nihil dejavnost je bila največja v tereziju. Cela vrsta arabskih in makedonskih gora je sestavljena iz teh školj. Kamenje, s katerim so Egiptanci gradili svoje piramide, so prinesli s teh gora in zato so ti veličastni egiptovski spomeniki iz svinjih "numulitov". Tudi gorovje v Libiji je nastalo iz teh živali.

Poleg teh živali moramo omeniti pa tudi "infuzorje", ki so se v nekaterih geoloških periodah na veliko razvijale in pomagale graditi zemeljska tla. Po računu znanstvenika Egiptanci gradili svoje piramide, so prinesli s teh gora in zato so ti veličastni egiptovski spomeniki iz svinjih "numulitov". Tudi gorovje v Libiji je nastalo iz teh živali.

Poleg teh živali moramo omeniti pa tudi "infuzorje", ki so se v nekaterih geoloških periodah na veliko razvijale in pomagale graditi zemeljska tla. Po računu znanstvenika Egiptanci gradili svoje piramide, so prinesli s teh gora in zato so ti veličastni egiptovski spomeniki iz svinjih "numulitov". Tudi gorovje v Libiji je nastalo iz teh živali.

Poleg teh živali moramo omeniti pa tudi "infuzorje", ki so se v nekaterih geoloških periodah na veliko razvijale in pomagale graditi zemeljska tla. Po računu znanstvenika Egiptanci gradili svoje piramide, so prinesli s teh gora in zato so ti veličastni egiptovski spomeniki iz svinjih "numulitov". Tudi gorovje v Libiji je nastalo iz teh živali.

Poleg teh živali moramo omeniti pa tudi "infuzorje", ki so se v nekaterih geoloških periodah na veliko razvijale in pomagale graditi zemeljska tla. Po računu znanstvenika Egiptanci gradili svoje piramide, so prinesli s teh gora in zato so ti veličastni egiptovski spomeniki iz svinjih "numulitov". Tudi gorovje v Libiji je nastalo iz teh živali.

Poleg teh živali moramo omeniti pa tudi "infuzorje", ki so se v nekaterih geoloških periodah na veliko razvijale in pomagale graditi zemeljska tla. Po računu znanstvenika Egiptanci gradili svoje piramide, so prinesli s teh gora in zato so ti veličastni egiptovski spomeniki iz svinjih "numulitov". Tudi gorovje v Libiji je nastalo iz teh živali.

Poleg teh živali moramo omeniti pa tudi "infuzorje", ki so se v nekaterih geoloških periodah na vel